

**ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС;
СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО**

УДК 347.451:004.738.5:342.7

DOI 10.36919/3041-1149(Print).10.2025.71-78

В. К. Антошкіна,*доктор юридичних наук, доцент,**професор кафедри права,**ПВНЗ «Європейський університет»**email: v.antoshkina@e-u.edu.ua***ORCID 0000-0003-2136-3073;****О. В. Кузьменко,***кандидат юридичних наук, доцент,**доцент кафедри права,**ПВНЗ «Європейський університет»**email: olena.kuzmenko@e-u.edu.ua***ORCID 0000-0002-6117-523X****ЕЛЕКТРОННИЙ ДОГОВІР І ПЕРСОНАЛЬНІ ДАНІ:
ВЗАЄМОДІЯ МІЖ GDPR ТА ЗАКОНОМ УКРАЇНИ
«ПРО ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ»**

Стаття розкриває питання правового регулювання обробки персональних даних у контексті укладання електронних договорів. Аналізує підходи до визначення поняття «електронний договір» відповідно до чинного законодавства та існуючих підходів у правовій науці. На підставі досліджених понять також виокремлюються характерні риси такого типу договорів. Стаття аналізує правове регулювання укладання електронних договорів, зокрема досліджує особливості обробки персональних даних з цієї метою. Порівнюється правове регулювання захисту персональних даних у положеннях GDPR і Закону України «Про захист персональних даних». За підсумками аналізу, відмічається загальна схожість положень. Проте існує ряд ключових моментів, важливих для укладання електронних договорів, які відсутні в законодавстві України, що створює певні колізії. Такий аналіз дає підстави стверджувати про важливість гармонізації національного права із законодавством ЄС.

Ключові слова: *право на захист персональних даних, електронні договори, електронні правочини, господарське право, персональні дані, захист персональних даних, електронна комерція, GDPR, Закон України «Про захист персональних даних», гармонізація законодавства.*

Постановка проблеми та її актуальність. Сьогодні дослідження особливостей електронних договорів є актуальною темою. Стрімка цифровізація змінює економічні відносини й значна частина угод переходить в онлайн-формат. Усе більше правочинів укладається без паперових документів. Такий формат спрощує взаємодію між учасниками та прискорює господарські процеси. Водночас він формує нові стандарти мобільності та ефективності в бізнесі.

Електронні договори посідають місце основного інструменту цифрового обороту, що забезпечує швидкість укладення угод і економію часу та ресурсів. Сторони можуть укласти договір незалежно від місця та часу, що підвищує доступність економічної діяльності. Водночас електронна форма потребує чіткого правового регулювання. Договір має бути юридично значущим і надійним доказом. Тому важливо встановити прозорі правила його укладення, підписання та зберігання.

Разом із розвитком електронних правочинів зростає значення захисту персональних даних. Дані стали важливим інформаційним ресурсом, а їхня безпека визначає рівень довіри до електронних сервісів загалом. Процес їхньої обробки в процесі укладання електронного договору потребує дотримання законодавчих вимог. Основні гарантії містяться в Загальному регламенті про захист даних (англ. General Data Protection Regulation, далі – GDPR), а також актах національного законодавства, зокрема Законі України «Про захист персональних даних». Враховуючи європейську інтеграцію України, важливим є дотримання європейських норм у національному законодавстві. Крім того, високий рівень захисту персональних даних у ЄС свідчить про ефективність регламенту. З урахуванням цього дослідження взаємодії електронного договору з нормами про захист даних є дійсно важливим.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика електронних правочинів та їх місця в сучасному договірному праві вже отримала певне висвітлення в науковій літературі. Дослідники зосереджуються переважно на загальних підходах до визначення електронного правочину, його ознак й процедур укладення електронних договорів, що відображено в працях І. П. Грибачової, О. П. Соколенка, О. С. Кізлової та В. А. Кройтора. Питання регулювання захисту персональних даних у міжнародному й національному контексті розкрито в роботах S. Gubenko, а також D. Korchynskiy, A. Kobrin і V. Nekrutenko, які аналізують екстериторіальний вплив GDPR і стан українського законодавства у сфері приватності.

Мета статті. Водночас наукові дослідження переважно розглядають електронні договори та регулювання персональних даних окремо, без комплексного аналізу їх взаємодії. Недостатньо розкрито, як норми GDPR та Закону України «Про захист персональних даних» впливають на укладення електронних договорів, зокрема в частині визначення правових підстав, згоди суб'єкта даних і ризиків обробки персональної інформації. Це зумовлює актуальність цього дослідження, спрямованого на поглиблене вивчення взаємозв'язку електронного договірної процесу та правового режиму персональних даних.

Виклад основного матеріалу дослідження. Передусім для аналізу нашої теми потрібно розібратися із термінологією досліджуваних понять, зокрема поняття «електронний договір». У національному праві України, а саме Законі України «Про електронну комерцію» від 2015 р., зазначено, що «електронний договір – домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав і обов'язків та оформлена в електронній формі» [7]. Хотілося б зазначити, що схоже визначення походить від загального поняття договору, закріпленого в Цивільному кодексі України від 2003 р. (далі – ЦКУ), наголошуючи на електронній формі його укладання [9]. Проте поряд із законодавчим тлумаченням існують визначення окремих вітчизняних дослідників, які надають власні дефініції. Так, наприклад, О. С. Кізлова відмічає, що електронний договір – це цивільно-правовий договір, який укладається в мережі «Інтернет» через здійснення конклюдентних дій (натискання кнопки «погоджуюсь», приєднання до умов на вебсайті тощо) і який має юридичну силу за умови дотримання вимог щодо істотних умов та ідентифікації сторін [2, с. 87]. У цьому визначенні увага приділяється сучасним способам укладення та забезпеченню ідентифікації.

Інший дослідник В. А. Кройтор зазначає, що електронний договір можна вважати найефективнішим засобом встановлення та регулювання цивільних правовідносин. Такий договір укладається онлайн за допомогою цифрових технологій і створює взаємні зобов'язання сторін, що підлягають виконанню відповідно до положень договору [3, с. 255]. Аналізуючи це визначення, можна відмітити, що автор виокремлює онлайн як місце укладання договору та цифрові технології, потрібні для здійснення відповідного процесу. Згідно із визначенням ці елементи дають змогу називати договір електронним.

Цікавою в контексті дослідження поняття електронного договору є думка І. П. Грибачової та О. П. Соколенка. Хоча автори прямо не надають тлумачення цього поняття, проаналізувавши їх статтю «Електронні правочини», можна визначити електронний договір як різновид електронного правочину, який являє собою дво- чи багатосторонню угоду, укладену через інтернет або інші інформаційно-комунікаційні системи, що має всі істотні умови договору та засвідчується електронними засобами [1, с. 122]. Тобто загалом визначення є схожим до того, яке надає

В. А. Кройтор. Воно також акцентує увагу на використанні інтернету (онлайн за Кройтором) та інформаційної системи (цифрових технологій за Кройтором). Це дає нам підстави свідчити про те, що онлайн форма та цифрові засоби є визначальними елементами електронного договору.

Варто також відмітити, що правове регулювання електронних договорів є порівняно новим для України. Проте відповідна правова база формувалась упродовж останніх двадцяти років. Вона відображає еволюцію вітчизняного законодавства і вплив стандартів ЄС на електронну комерцію. Основу регулювання закладає згаданий раніше ЦКУ. Він забезпечує основу для визнання електронних договорів юридично обов'язковим. Так, згідно зі ст. 207, правовий акт, виражений за допомогою електронних засобів зв'язку, має форму письмового документа. Схожа норма зустрічається й у ст. 639 «Форма договору» де зазначається, що договір, укладений за допомогою інформаційно-телекомунікаційних систем, вважається укладеним у письмовій формі [9]. Ці положення заклали основу для юридичного визнання електронних угод ще до ухвалення спеціалізованого законодавства.

Більш детальне регулювання з'явилося з прийняттям спеціального законодавства, зокрема Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 2003 р. Цей Закон встановив правовий статус електронного документа, підтвердивши його рівноцінність паперовому документу. Проте важливою умовою є ідентифікації автора електронного документа через електронний підпис. Крім того, проаналізувавши положення цього Закону, можна відмітити, що він запроваджує основні принципи електронного документообігу [5]. Отже, цей Закон забезпечив функціонування електронних договорів в юридично регульованому цифровому середовищі.

Основним правовим актом щодо регулювання можна назвати Закон України «Про електронну комерцію». Уже згадували його раніше. Він забезпечує комплексну нормативно-правову базу, визначає ключові терміни та окреслює процедури їхнього укладення, прийняття та виконання [7]. Закон значною мірою спирається на принципи Директиви 2000/31/ЄС про електронну комерцію від 2000 р. [10]. Так, ухвалення відповідного Закону приводить норми національного права у відповідність до європейських стандартів.

Іншим важливим правовим актом у питанні створення регуляторного середовища є Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» від 2017 р. Цей Закон визначає правові та організаційні засади електронної ідентифікації та надання електронних довірчих послуг. Його положення якраз забезпечують захист персональних даних, що обробляються в процесі електронної ідентифікації та наданні електронних довірчих послуг [6].

Загалом аналіз законодавства свідчить, що Україна створила міцний і гармонізований правовий режим, що регулює електронні договори. Отже, підсумувавши, можна відмітити, що електронний договір є тим самим договором у значенні ЦКУ, проте укладеним із використанням мережі «Інтернет» і цифрових засобів. З огляду на це визначити електронний договір можемо як цивільно-правовий договір, що укладається дистанційно з використанням інтернету, у формі електронних документів, який має таку саму юридичну силу, як і договір, укладений у письмовій формі, за умови виконання встановлених Законом вимог. Серед визначальних рис електронного договору є: нематеріальна форма; дистанційне укладання; ідентифікація сторін електронними засобами; використання оферти й акцепту в електронній формі [3, с. 256].

Загалом відмінності електронного договору від традиційного письмового можна визначити на підставі трьох ознак:

1) спосіб фіксації волі сторін. В електронному договорі це відбувається за рахунок електронних даних та електронного підпису, тоді як паперовий договір посвідчується в матеріальній формі власноруч;

2) процедура укладання. Електронний договір укладається з використанням цифрових технологій і не потребує додаткового засвідчення;

3) ризики та виклики. Укладання електронного договору потребує забезпечення кібербезпеки, а також може породжувати дискусійні питання щодо місця укладання договору за умови транскордонних угод. Паперова угода не має схожих ризиків. Проте виникнення зобов'язань сторін є однаковими незалежно від форми договору.

У контексті цього і постає, власне, питання про забезпечення захисту персональних даних сторін угоди. Укладання електронного договору потребує обробки персональних даних. Відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» від 2010 р.: «Персональні дані – відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована» [8]. Якщо порівнювати із GDPR від 2016 р., то регламент визначає персональні дані як будь-яку інформацію про особу, яку можна ідентифікувати [13].

Відмітимо, що найчастіше під час укладання електронної угоди обробляються особисті та контактні дані особи. Також обробляються платіжні та фінансові дані. Це номери банківських карток, реквізити рахунку або історія платежів. Такі дані завжди потребують підвищеного рівня безпеки. Ризики шахрайства зобов'язують використовувати спеціальні стандарти захисту та дотримуватися вимог ст. 32 GDPR [13]. Також варто відмітити, що укладання електронного договору супроводжується збором технічних даних. Це IP-адреса користувача, cookies, параметри пристрою, час і дата підписання договору. Спеціальні (чутливі) категорії персональних даних зазвичай не використовуються. Вони охоплюють медичні, біометричні або релігійні дані. Збирання таких відомостей допускається лише у виняткових випадках.

Проте варто наголосити, що обробка цих даних має ґрунтуватись на законних підставах. Обидва правові акти закріплюють такі підстави. GDPR визначає їх у положеннях ст. 6(1). Натомість Закон України містить відповідний перелік у ст. 11. Варто відмітити, що правові підстави є схожими, незважаючи на деякі відмінності в застосованій термінології. У контексті укладання електронного договору варто особливо відмітити три підстави: потреба у виконанні договору; згода суб'єкта даних; дотримання юридичного зобов'язання захисту персональних даних. Перша підстава регламентована ст. 6(1)(b) GDPR. Вітчизняне законодавство відображає це положення, зазначаючи, що укладення та виконання правової дії за участю суб'єкта даних є законною підставою. З практичного погляду обидва правові акти посилаються на цю підставу для більшості випадків операцій, пов'язаних з електронною комерцією.

Друга підстава аналогічно відображена в обох правових актах. Вона впливає із припису, що згода на обробку даних має бути вільною, конкретною, усвідомленою та однозначною. У процесі укладання електронного договору згода зазвичай застосовується до початку обробки. Важливо наголосити, що обидва правові акти наголошують, що пасивна поведінка не може вважатися згодою. Тобто вимагається саме згода суб'єкта, а не «мовчазна згода».

Третя підстава також відображена в обох розглянутих правових актах. Норма дозволяє обробку в разі, коли це вимагається законом. Ця підстава особливо актуальна в ситуаціях, коли електронне укладання договорів перетинається з вимогами законодавства. Однак контролер повинен чітко визначити конкретне правове положення, яке виправдовує обробку, та обмежити дані тим, що потрібно для дотримання вимог.

Загалом, порівнюючи GDPR та Закон України «Про захист персональних даних», можна відмітити значну схожість у питаннях обробки персональних даних в електронних договорах. Більш детальне порівняння продемонстроване в таблиці 1.

Таблиця 1 – Порівняння ключових положень GDPR та Закону України «Про захист персональних даних» у контексті обробки персональних даних з метою укладання електронних договорів

Аспект	GDPR	Закону України «Про захист персональних даних»
1	2	3
Територіальна дія	Застосовується до обробки даних у межах ЄС, а також за межами ЄС, якщо обробляються дані громадян держав-членів ЄС (екстратериторіальна дія)	Діє на території України; екстратериторіальна дія прямо непередбачена
Тлумачення терміна «персональні дані»	Будь-яка інформація про ідентифіковану фізичну особу	Відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути ідентифікована

Продовження таблиці 1

1	2	3
Спеціальні категорії даних	Виділяє особливі категорії (расове, етнічне походження, здоров'я, біометрія, релігія, судимість тощо) – їх обробка заборонена, крім випадків ст. 9 GDPR (явна згода, потреба в медичних чи правових цілях тощо)	Закон визначає поняття «чутливі персональні дані». Термін опосередковано забороняє обробку даних про расу, національність, політичні погляди, релігію, здоров'я з винятками, схожими до GDPR
Поняття «контролер / процесор»	Контролер – особа, яка визначає цілі й засоби обробки. Процесор – особа, що обробляє дані від імені контролера. Процесор несе вторинну відповідальність	Володілець персональних даних – аналог контролера, особа, яка визначає мету й обробляє дані (аналог контролера). Розпорядник – особа, що діє за дорученням володільця (процесор). Аналогічна концепція, хоча відповідальність розпорядника менше врегульована
Кількість правових підстав обробки персональних даних	6	6
Права суб'єкта даних	Право на прозору інформацію; право доступу; право на виправлення; право на видалення інформації; право на обмеження обробки; на перенесення даних; право на заперечення; право не бути підданим автоматизованому рішенню. Є механізми реалізації та обмежені винятки	Знати про джерела збору, мету, місцезнаходження своїх даних; отримувати інформацію про третіх осіб, яким передаються дані; доступ до своїх даних; вимагати уточнення, блокування або знищення, якщо дані обробляються незаконно чи недостовірно; відмовитися від обробки з метою маркетингу; право на відкликання згоди. Право на перенесення даних і право не бути підданим автоматизованому рішенню прямо не прописані
Контролюючий орган	Кожна держава-член ЄС має незалежний наглядовий орган	В Україні функцію наглядового органу виконує Уповноважений Верховної Ради з прав людини

Дані в таблиці 1 демонструють, що законодавство України про персональні дані значною мірою побудоване за моделлю європейського. Проте існують певні відмінності. Передусім звернемо увагу на територіальну дію норм. GDPR передбачає поширення дії поза межами ЄС. На противагу вітчизняний Закон діє переважно в межах держави. Унаслідок цього ЄС досі не визнав Україну країною з адекватним рівнем захисту даних, що створює бар'єри для передачі персональних даних з ЄС до України [11, с. 86]. У контексті укладання електронних договорів це означає потребу в застосуванні додаткових правових механізмів, які ускладнюють співпрацю між іноземними й українськими суб'єктами. Крім того, такий підхід значно підвищує ризик визнання транскордонних договорів недійсними.

Ряд відмінностей спостерігаємо й у питанні правових підстав. Зокрема, GDPR надає кілька рівноцінних підстав для обробки персональних даних. Згода суб'єкта даних повинна бути добровільною, конкретно й усвідомленою. В Україні формально існує аналогічний перелік підстав, проте на практиці часто ця згода внесена в електронний договір автоматично. Такий підхід суперечить вимогам GDPR. Тобто Закон України «Про захист персональних даних» менш суворий щодо попереднього отримання згоди. Для електронних договорів це породжує проблему неправомірного поєднання згоди та вимоги укласти договір. Крім того, також може виникнути проблема юридичної невизначеності щодо обробки даних резидентів ЄС.

Третя відмінність полягає в обсязі прав, зокрема українське законодавство не містить повноцінного аналога положення щодо перенесення даних. Схожі прогалини можуть створювати проблеми під час вступу в договірні відносини з іноземними партнерами. Такі колізії знижують рівень довіри й свідчать про недостатню визначеність стандартів приватності в Україні [12].

Відсутність повної гармонізації між GDPR та українським законодавством створює суттєві ризики для електронних договорів, оскільки учасники таких угод діють у різних регуляторних середовищах. Вони можуть призводити до неоднозначного тлумачення обов'язків щодо обробки

даних. Загалом це веде до ускладнення виконання транскордонних операцій і створює потенціал для спорів між сторонами. Українські компанії, які працюють із резидентами ЄС, фактично змушені орієнтуватися на два правові режими. Слабші вимоги до безпеки даних й обмежені інструменти підзвітності знижують довіру користувачів і роблять українські електронні платформи менш конкурентоспроможними на міжнародному ринку. Усе це гальмує інтеграцію України в європейський цифровий простір, де високі стандарти приватності є ключовою умовою економічної співпраці.

Проте варто зазначити, що все ж таки прослідковуємо перспективи гармонізації національного права із європейськими стандартами. Нова редакція Закону України «Про захист персональних даних», внесена Законом від 2025 р. № 4240-IX, уточнила базові принципи обробки персональних даних і посилила вимоги до їхнього захисту [4]. Серед внесених змін було чітко визначено обов'язки володільців і розпорядників даних. Крім того, законодавець конкретизував порядок доступу суб'єкта до інформації про себе та передбачив ширший перелік заходів для забезпечення безпеки даних. Нова редакція закону також сфокусована на ризик-орієнтованому підході до обробки персональних даних. Загалом це відповідає загальній логіці GDPR, хоча не повторює її повністю. Водночас ряд ключових інститутів GDPR все ще не імплементовані. Серед них: право на перенесення даних; обов'язкове повідомлення про інциденти впродовж визначеного строку; запровадження окремих механізмів відповідальності. Оновлена редакція Закону від 2025 р. свідчить про рішучі кроки України в бік гармонізації із європейськими стандартами. Проте вона все ще лише частково наближує Україну до європейської моделі регулювання та окреслює подальші напрями для гармонізації.

Висновки. Отже, взаємодія електронного договору та персональних даних – це сфера, де право має розвиватись разом з технологіями. Електронні договори підвищують ефективність бізнесу та зручність для споживачів. Водночас вони вимагають належного правового захисту приватності. GDPR встановив високі стандарти такого захисту, які поступово впроваджуються і в Україні. Перспективи подальших досліджень вбачаються в детальному аналізі окремих аспектів, а також у вивченні міжнародної судової практики щодо конфліктів між свободою електронної комерції та правом на приватність. Можна однозначно констатувати, що цифровізація активно розвиває нові напрями правового розвитку. Водночас породжує й нові виклики, зокрема у сфері захисту персональних даних. Тому використання в рамках закону має залишатися незмінним орієнтиром під час регулювання електронних правочинів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грибачова І. П., Соколенко О. П. Електронні правочини. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 12. С. 121–123.
2. Кізлова О. С. Електронний договір як правовий спосіб електронної комерції. *Проблеми цивільного права та процесу*. 2017. С. 85–88.
3. Кройтор В. А. Електронний договір. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2024. № 6. С. 25–258.
4. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та деяких інших законів України щодо посилення відповідальності за незабезпечення доступу до інформації про використання публічних коштів : Закон України від 12.02.2025 № 4240-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4240-20#Text>
5. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
6. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
7. Про електронну комерцію : Закон України від 03.09.2015 № 675-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text>
8. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
9. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

10. Directive 2000/31/EC of the European Parliament and of the Council of 8 June 2000 on certain legal aspects of information society services, in particular electronic commerce, in the Internal Market ('Directive on electronic commerce'). URL : <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2000/31/oj/eng>
11. Gubenko S. Tracing the Expansive Effect of the GDPR in the Third Countries. *The Cases of Russia, Ukraine and China. Peace Human Rights Governance*. 2022. № 6 (1). P. 79–96.
12. Korchynskiy D., Kobrin A., Nekrutenko V. Ukrainian GDPR: The reality and future of privacy legislation in Ukraine / IAPP. 2020. URL : <https://iapp.org/news/a/ukrainian-gdpr-the-reality-and-future-of-privacy-legislation-in-ukraine>
13. Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation) (Text with EEA relevance). URL : <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj/eng>

REFERENCES

1. Hrybachova, I. P., Sokolenko, O. P. (2021). Elektronni pravočyny [Electronic transactions]. *Yurydychny naukovyi elektronnyi zhurnal*. Vol. 12. P. 121–123 [in Ukrainian].
2. Kizlova, O. S. (2017). Elektronnyi dohovir yak pravovyi sposib elektronnoi komertsii [Electronic contract as a legal form of e-commerce]. *Problemy tsyvilnoho prava ta protsesu*, 85–88 [in Ukrainian].
3. Kroitor, V. A. (2024). Elektronnyi dohovir [Electronic contract]. *Analitichno-porivnialne pravoznavstvo*. No 6, 25–258 [in Ukrainian].
4. Law of Ukraine on Amendments to the Code of Ukraine on Administrative Offenses and Certain Other Laws of Ukraine on Strengthening Responsibility for Failure to Provide Access to Information on the Use of Public Funds dated 12.02.2025 No. 4240-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4240-20#Text> [in Ukrainian].
5. Law of Ukraine on Electronic Documents and Electronic Document Management dated 22.05.2003 No. 851-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> [in Ukrainian].
6. Law of Ukraine on Electronic Identification and Electronic Trust Services dated 05.10.2017 No. 2155-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> [in Ukrainian].
7. Law of Ukraine on Electronic Commerce dated 03.09.2015 No. 675-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text> [in Ukrainian].
8. Law of Ukraine on Personal Data Protection dated 01.06.2010 No. 2297-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> [in Ukrainian].
9. Civil Code of Ukraine dated 16.01.2003 No. 435-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> [in Ukrainian].
10. European Parliament & Council of the European Union. (2000). Directive 2000/31/EC on electronic commerce. URL : <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2000/31/oj/eng> [in English].
11. Gubenko, S. (2022). Tracing the expansive effect of the GDPR in third countries: The cases of Russia, Ukraine and China. *Peace Human Rights Governance*, 6(1), 79–96 [in English].
12. Korchynskiy, D. & Kobrin, A., & Nekrutenko, V. (2020). Ukrainian GDPR: The reality and future of privacy legislation in Ukraine / IAPP. URL : <https://iapp.org/news/a/ukrainian-gdpr-the-reality-and-future-of-privacy-legislation-in-ukraine> [in English].
13. European Parliament & Council of the European Union. (2016). Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation). URL : <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj/eng> [in English].

V. K. Antoshkina, O. V. Kuzmenko. ELECTRONIC CONTRACTS AND PERSONAL DATA: INTERACTION BETWEEN THE GDPR AND THE LAW OF UKRAINE "ON PERSONAL DATA PROTECTION"

The article discusses the legal regulation of personal data processing in the context of concluding electronic contracts. The author reveals approaches to defining the concept of "electronic contract" in accordance with current legislation and existing approaches in legal science. Based on the concepts

studied, the author also highlights the characteristic features of this type of contract. The article analyzes the legal regulation of electronic contracts, including the specifics of personal data processing for this purpose. The author compares the legal regulation of personal data protection in the provisions of the GDPR and the Law of Ukraine "On Personal Data Protection. " Based on the results of the analysis, the author notes the general similarity of the provisions. However, there are a number of key points important for the conclusion of electronic contracts that are absent in Ukrainian legislation, which creates certain conflicts. Such an analysis gives grounds to assert the importance of harmonizing national law with EU legislation.

Keywords: *right to personal data protection, electronic contracts, electronic transactions, commercial law, personal data, personal data protection, e-commerce, GDPR, Law of Ukraine "On Personal Data Protection", harmonization of legislation.*